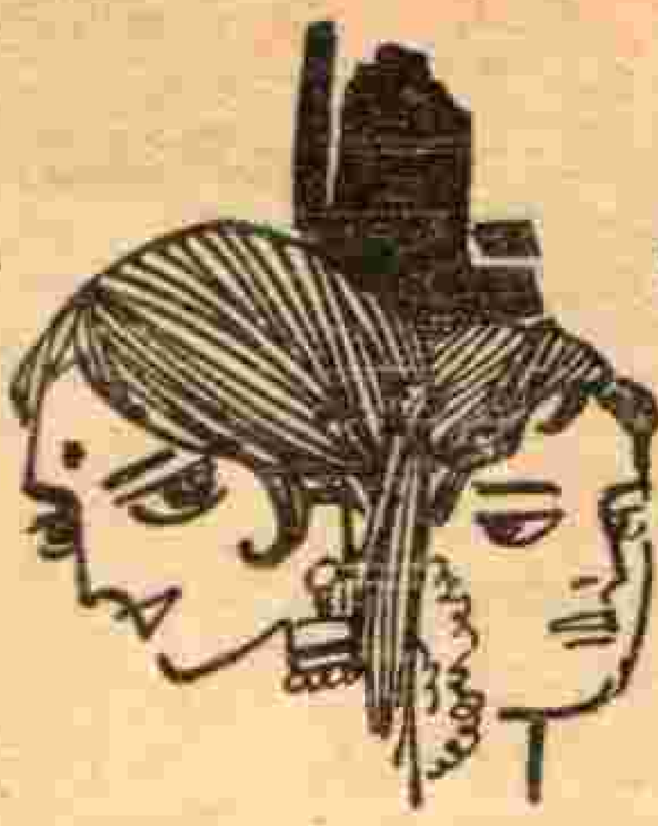

పెళ్ళి-వ్యవహారం

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు

ఇంటికి చేరే సమయానికి సులోచన దడ ఇంకా సాంతంపోలేదు. ఆమె పాదాలూ, మోకాళ్ళూ ఇంకా బలహీనంగానే ఉన్నాయి. చేతుల తిమ్మెర్మలు పోతూ వస్తూ ఉన్నాయి. తనను చూసి ఎంతమంది ఏమనుకున్నారో ఊహించుకోవటానికికూడా ఆమెకు ధైర్యం చాలలేదు. మొట్టమొదటిసారిగా ఆడది దొంగతనమో, వ్యభిచారమో, తాగటమో చేస్తే తనకున్న స్థితే వుంటుందా అని ఆమె ఆశ్చర్యపడింది.

కాని తాను ఇంతటి ఉద్రేకానికి గురికావడం సులోచనను మరింత ఆశ్చర్యపరిచింది. ఎందుకంటే తాను చేసిందల్లా జగన్నాథంతో ఒక గంటసేపు "వ్యవహారం" మాట్లాడింది—అంతకంటే ఏమీ చెయ్యలేదు.

తనను ఒంటరిదాన్ని చేసి జగన్నాథం ఏమీ చెయ్యలేదు. చేసినా తాను పెద్దగా అల్లరిచేసి ఉండేదికాదేమో ! ఏమంటే, తనను ప్రేమించితే బాగానే వుంటుంది. అని సులోచన అనుకున్న కొద్దిమంది యువకులలోజగన్నాథం ఒకడు. మనిషి అందంగా వుంటాడు. ఇరవై ఎనిమిదో ఏడు నడుస్తున్నది; తన ఇరవై రెండేళ్ళకు ఈడయినవాడు. చక్కగా "బర్మాషెల్‌లో" నాలుగు వందలు తెచ్చుకుంటున్నాడు. పెళ్ళి కాలేదు—

జగన్నాథానికి పెళ్ళి కాలేదన్నమాట జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా సులోచన హృదయాన్ని శూలాలతో పొడిచినట్టుగా ఉండేది. ఎందుకంటే — సులోచనకు పెళ్ళి అయింది.

అది చాలా పావిష్టి పెళ్ళి—సులోచన జీవితానికి దేవుడు పెట్టిన పెద్దవాత.

సులోచన ఇంటరుపరీక్షకు కూర్చున్న కొద్దిరోజులకే జరిగిందా పెళ్ళి, అప్పటికి సులోచన తండ్రి బతికి ఉన్నాడు. ఆయన జీవించి ఉండగా వాళ్ళ ఇల్లు సాంఘిక అభ్యుదయభావాలకు కేంద్రముగా ఉండేది. ఆయన మిత్రవర్గంలో హరిజనులు మొదలుకొని మహాకవుల దాకా అన్ని రకాలవాళ్ళూ, హోదాలవాళ్ళూ ఉండేవారు. సులోచన తండ్రికి ఉన్న హోదా అది ఒక్కటే. ఆయనకు ఏనాడూ పెద్దరాబడిలేదు. తీరని దారిద్ర్యమూలేదు. అందరూ ఆయనకు ఆర్థిక

సహాయంచేశారు. కాని ఆయన ఎవరికీ సహాయపడవలసి రాలేదు.

వాళ్ళ ఇంటికివచ్చే గొప్పవాళ్ళవెంట వారిబంధువులుకూడావచ్చేవారు. కనీసం వెంకటరత్నం ఆవిధంగా వచ్చాడు. అతని మేనమామ పేరుమోసిన కవి, సంస్కర్తా. ఆయన పట్నంవస్తే సులోచన వాళ్ళ ఇంటికి విధిగా వచ్చేవాడు. ఆయన పట్నంలోఉన్నన్నాళ్ళూ వెంకటరత్నం విధిగా—కాలేజీ ఎగగొట్టి అయినాసరే—ఆయన తోకలాగా తిరిగేవాడు.

ఏమైతేనేం. సంస్కృతి ధూపంతో నిషా ఎక్కి ఉన్న స్థితిలో వెంకటరత్నానికి సులోచనను పెళ్ళాడాలని, ఆమె తండ్రిగారికి అల్లుడు కావాలనీ ఆపుకోరాని కోరిక కలిగింది. తన తండ్రితో అని చూశాడు. యాభై వేలఆస్తిపరుడూ, ఒకే కొడుకూగల ఆ పెద్దమనిషి హరిజనోద్ధరణ చేసే దరిద్రుల పిల్లను చేసుకోవటానికి సుతరాము ఒప్పుకోలేదు. తన బావమరిది సంఘోద్ధరణచేసి బొత్తిగా శీలాన్ని నాశనం చేసుకున్నాడని ఆయన విశ్వాసం.

ఆ పరిస్థితిలో వెంకటరత్నం తండ్రిని వెర్రికుట్టె కిందకట్టేసి, ఒంటిగా వచ్చి సులోచనను పెళ్ళిచేసుకున్నాడు. మైనారిటీ తీరిన ప్రతివాడూ తానుచేసే ప్రతి పనికీ బాధ్యుడని చట్టం విశ్వసించినట్లే సులోచన తండ్రి కూడా విశ్వసించాడు.

తాను చేసినది పెద్ద పొరపాటని వెంకటరత్నంచేత ఒప్పించటానికి అతని తండ్రికి గట్టిగా నాలుగు గంటలు పట్టలేదు.

సులోచన తండ్రిపోకముందే ఆమె వివాహబంధం తెగిపోయింది. ఆయన పోయినాక సులోచన అన్న రమణారావు బొత్తిగా అసహాయుడైనాడు. అతని తండ్రిగారి మిత్రులు అతనికో వంద రూపాయల ఉద్యోగం ఇప్పించగలిగారు. అతనికీ భార్యా, ఇద్దరుపిల్లలూ ఉన్నారు.

సులోచన భారం అదనపు భారం అతనికి. కాని పళ్ళబిగువున ఆభారాన్ని కూడా మోస్తూ వస్తున్నాడు.

తన పెళ్ళి ఇట్లా పరిణమించటంమాట అటుంచి తండ్రి పోయినాక జీవితం గురించి సులోచన చాలా తెలుసుకుంది. తనతండ్రి ఎట్లా సృష్టించాడో కాని తన చుట్టూ ఒకకృత్రిమ వాతావరణం సృష్టించాడు. ఆ వాతావరణంలో అణాపైసలకన్న ఆదర్శాలకువిలువహెచ్చు. ఆయన పోగానే వాస్తవజీవితంయొక్క నగ్న స్వరూపం సులోచనకు కనబడింది. అందులో కులమత విద్వేషాలన్నీ ఉన్నాయి. అందరినీ అన్నిటినీ డబ్బే శాసిస్తున్నది. దీనిలో తభావతు అణుమాత్రం కూడా లేదు.

తన పెళ్ళి విషయంకూడా మొదటిసారి నిజం గ్రహించి ఆమె నీరసించి పోయింది. ఆ వెంకటరత్నం తనను

ప్రేమించి పెళ్ళాడలేదు. ఒక ఆదర్శం కోసమూ పెళ్ళాడలేదు. ఏదో తాత్కాలికమైన ఆవేశాలు, విప్లవం చేస్తున్నాననే భ్రమలో, ఆవేశపరులు తమ శక్తి సామర్థ్యాలు అంచనా కట్టుకోకుండా రాజకీయోద్యమాలలోకి దూకినట్టుగా తనను పెళ్ళాడేశాడు. ఆ తరవాత, నీటిలో మునిగిపోయేవాణ్ణి ఎవరో బయటికి లాగినట్టుగా అతన్ని తండ్రి ఉద్ధరించాడు. "బతుకు జీవుడా!" అనుకుని అతను పెళ్ళినుంచి బయటపడ్డాడు.

బయటపడ్డాడా లేదా అన్న విషయం ఎవరికితోచినట్టుగా వారు చెప్పారు.

వాడెక్కడికి పోతాడు? కట్టుకున్న పెళ్ళాన్ని చచ్చినట్టు ఏలుకోవాలి! కోర్టుకు యీడుస్తే రోగం వదులుతుంది! ... కోర్టుకుపోతే మాత్రం ఏముంది? అతుకు అతుకే. అసలు ఉన్నవాళ్లకు, లేనివాళ్లకు పొత్తు కుదరదులే! మనోవర్తి రాబట్టండి!—ఇంకా కొన్ని ఏళ్ళు గడిస్తే విడాకులు పుచ్చుకోవచ్చు—ఈ పెళ్లాన్ని వదిలేసి వాడు మళ్ళా పెళ్ళాడతాడా! ఎన్ని గుండెలు!—అదంతా తీసిపెట్టు. పిల్లమీద పిల్ల నివ్వటానికి సిద్ధంగా బోలెడంత మంది ఉన్నారు!—

ఇటువంటి విజ్ఞానమంతా వింటుంటే సులోచనకు బుర్రగిర్రున తిరిగిపోయేది. ఇవన్నీ వట్టి ప్రగల్భాలు. మనుషుల వాక్చాతుర్యానికి, జీవించవలసిన జీవితానికీ ఏమీ సంబంధంలేదు.

సులోచన ఆ వెంకటరత్నంకోసం ఒక్క చిన్న నిట్టూర్పుకూడా విడవలేదు. వాళ్ళిద్దరూ ఎన్నడూ అయిదు నిమిషాలు బాతాఖానీకూడా కొట్టిన పాపానపోలేదు. ఒక్కొక్క సారిఆమెకు ఈజరిగినదంతా తనకు సంబంధించిన విషయం కానే కాదనికూడా భ్రమ కలిగేది—

కాని అన్న రమణారావు పైకి ఏమీ అనకపోయినా తన భారాన్ని తగ్గించుకోవటానికి ఏవేవో ప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్టు తెలిసినప్పటినుంచీ, ఇది తన సమస్యేనన్న భావం ఆమెలో నిజంగా రూపొందసాగింది.

తన చెల్లెలికి తెలియకుండా రమణారావు ఆమె అత్తవారితో చాలా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపాడు అతను మెతక మనిషి. దెబిరింపు వుత్తరాలు రాసి వుండవచ్చునని సులోచన అనుకున్నది. సులోచన పెద్ద 'దార్ఢ్యంగల' మనిషి అనికాదు. కాని 'వాళ్ల' దగ్గిరనుంచి వచ్చిన జవాబులు ఒకటిరెండు ఆమెకంట పడ్డప్పుడు ఆమెకు తన అన్నపైన ఎంతో జాలి కలిగింది. "ఈ పెళ్ళి సవ్యంగా జరగలేదు. మీరు మీ చెల్లెలిని తార్చి మావాణ్ణి ఈపెళ్ళికి ఒప్పించారని నాకు సందేహంగావున్నది!—" యిటువంటి హేయమైన ఆపాదనలు ఆ వుత్తరాలలో వున్నాయి.

రమణారావు కనీసం మనోవర్తి అయినా సంపాదించటానికి ప్రయత్నించి విఫలు డయినాడు ! అతని మెతకదనం వాళ్ళు బాగా అర్థంచేసుకున్నారు.

సులోచన మాత్రం ఏం చేస్తుంది ! ''మనకు హక్కులున్నై-కోర్టుకెక్కు !'' అని అన్నతో ఎట్లా అంటుంది ? ఒక వంక నలుగురూ రెండుపూటలా తిండి తినటమే ఎంతో కష్టంగా వుం టే!

ఒకరోజు ఏదోమాటల సందర్భంలో రమణారావు ఆడవాళ్లు అంతో ఇంతో సంపాదించడం బుద్ధిగలపని అని యింట్లో గట్టిగా వాదించాడు. అది తనను మనసులో పెట్టుకునే అన్నమాట అని సులోచనకు ఎన్నో రోజులకుగాని తట్టనైనాలేదు. తట్టినాక తన మంద మతిని తలుచుకొని ఆమె కుంగి పోయింది. ఆ సంగతి ఎప్పుడు జ్ఞాపకం వచ్చినా ఆమెకు ఎంతో బాధ కలిగేది.

సులోచన తనంతట తనకే తట్టి నట్టుగా ఒకనాడు అన్నతో, ''నాకు ఏదన్నా చిన్న ఉద్యోగం చెయ్యాలని ఉన్నది !'' అన్నది.

రమణారావు తనకూ ఆ ఆలోచన అదివరకు రానట్టుగా, ''చేస్తే చెయ్యనూ వచ్చు !'' అన్నాడు.

* * *

సులోచన సంపాదించిన మొదటి చిన్న ఉద్యోగంలోనే ఆమెకు మాణిక్యంతో పరిచయమయింది. ఆమెది మంచి ఉద్యోగమే. ఆమె బియ్యే పాసయింది.

జగన్నాధం మాణిక్యం అన్న.

సులోచన చిన్నతనంనుంచి కూడా మగవాళ్ళలో బాహ్యాకర్షణకన్నా, వాళ్లు తన గౌరవాన్ని సంపాదించగలవాళ్ళా కాదా అన్నది ప్రధానంగా ఉండేది. మనిషి ఎంత అందంగాఉన్నా వాళ్ళలో కించిత్తు వెకిలితనం వుంటే ఆమె సహించలేకపోయేది.

మొదట్లో "ఓహో !" అంటే ''ఓహో !'' అంటూ వచ్చిన మాణిక్యం ఒకనాడు అకస్మాత్తుగా సులోచనతో గాఢస్నేహం ప్రారంభించింది. వాళ్ళి ద్దరూ కలిసి సినిమాలకూ, బీచికి షికార్లు తిరగసాగారు. ఎప్పుడన్నా జగన్నాధం వాళ్ళకు తన కారులో ''లిఫ్టు'' ఇచ్చే వాడు. కాని అతను పని పెట్టుకుని ఎన్నడూ సులోచనను పలకరించిన పాపాన కూడా పోలేదు.

మాణిక్యం మటుకు సులోచనను గురించి తెలుసుకోదగిన విషయాలన్నీ రాబట్టింది. అదంతా ఎప్పటికప్పుడు జగన్నాధానికి రిపోర్టవుతున్నదని ఆమె ఊహించలేదు.

ఒకనాడు సులోచన పుట్టినరోజు— ఆమెకు పుట్టినరోజు పండగలంటూలేవు- జగన్నాధమూ, అతనిచెల్లెలూ కారులో సులోచనను ఎక్కించుకుని మౌంట్ రోడ్డులో సింధీ బట్టలషాపుకు ఒకదానికి

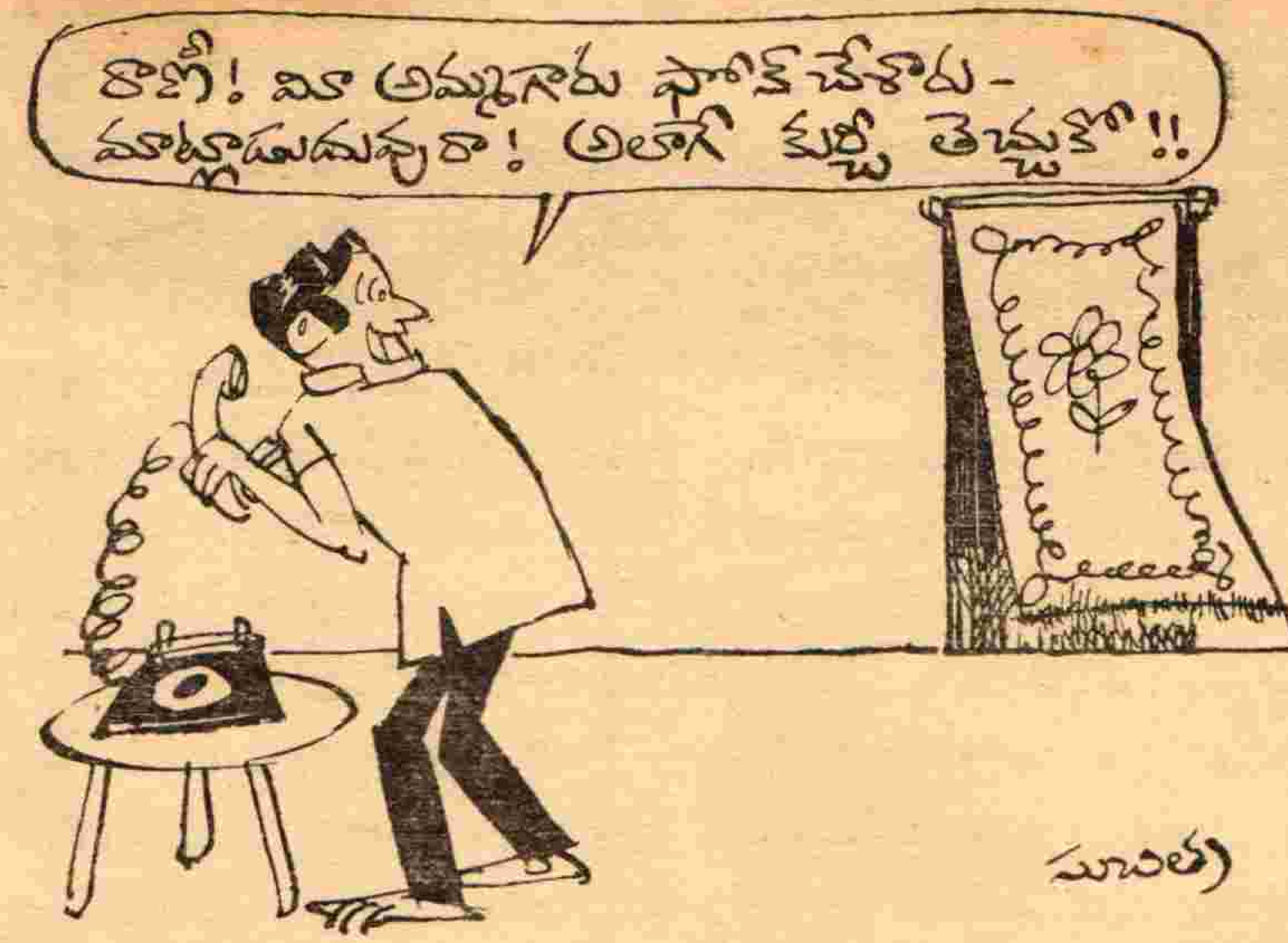

వెళ్ళి అవీ ఇవీ కొనిపెట్టారు. ఒక వీశెడు మిఠాయికూడా కొనిపెట్టారు.

వాటిని ఎట్లా నిరాకరించాలోకూడా సులోచనకు తెలియలేదు. ఆమె తన అసహాయస్థితిని తలుచుకుని కంటతడి పెట్టుకున్నది. ఆ క్షణంలో జగన్నాధం తనకేసి చూస్తూ౦డటం గమనించి ఆమె ఎంతో అవమానపడింది.

అది ఆమె ఇరవైమూడో పుట్టిన రోజు.

ఇదే తన జీవితంలో ఒక విచిత్రానుభవం అనుకుంటున్న సులోచనకు ఇవాళ అంతకు వెయ్యింతలు అపూర్వమైన అనుభవం అయింది.

అసలు ఈ అనుభవం మరే ఆడదానికన్నా అవుతుందా అనికూడా ఆమె ఆశ్చర్యపడింది.

ఆవేళ ఆదివారం. ఉదయం పది గంటలవేళ మాణిక్యం కారులో వచ్చి సులోచనను తమ ఇంటికి భోజనానికి రమ్మన్నది.

"మా అన్న నీతో ఏదో బిజినెస్ మాట్లాడాలన్నాడు. నీ కేమన్నా అభ్యంతరమా?" అని దారిలో ఆమె సులోచనను అడిగింది.

"బిజినెస్'' అన్నమాట సులోచనకు కాళ్ళజెర్రిలాగా గగుర్పాటు కలిగించింది. బిజినెస్ అంటే వ్యాపారమో, వ్యవహారమో కావాలి. తనతో ఆ జగన్నాధానికి అటువంటిదేమీ ఉండే అవకాశం లేదు. అందుచేత ఆ ముక్క

మరొక అవాచ్యమైన దానికి పర్యాయ పదంగా మాణిక్యం వాడి ఉండాలి. కాని మాణిక్యం అలా మాట్లాడే వెకిలి మనిషి కాదు.

"బిజినెసా? నాతోనా?" అన్నది సులోచన రాని నవ్వు తెచ్చుకుంటూ.

"అది మా జగన్నాథం అన్నమాటే. అతను సాధారణంగా ఒక మాటకు ఒకమాట అనడు!'' అన్నదిమాణిక్యం.

మధ్యాన్నం ఒంటిగంటకు భోజనాల దగ్గిర జగన్నాథం సులోచనకు కనిపించాడు. అతను మామూలు మాటలే మాట్లాడాడు. ఆ తరువాత అతను సాయంకాలం అయిదు గంటలదాకా కనిపించనేలేదు. అతని "బిజినెస్'' మాటే మరిచిపోయింది సులోచన.

అయిదుగంటలకు మళ్ళీ అతనువచ్చి బీచిమీదుగా షికారు పోదామన్నాడు. కారు వెనకసీటులో ఆడవాళ్ళిద్దరూ కూచున్నారు. కారు నేరుగా అడయారు బీచికి వెళ్ళింది.

కారు ఒకచోట ఆపి జగన్నాథం సులోచనతో, "ఒక చిన్న వ్యవహారం మాట్లాడాలి. మా సిస్టర్ కారులోనే వుంటుంది. మనం అట్లానడిచివద్దామా?'' అన్నాడు.

సులోచన నిర్భయంగా అతనివెంట నడవసాగింది. దడా, వణుకూ ఏమీ లేదు.

''నీ సంగతంతా మా సిస్టర్ చెప్పింది. నీ జీవిత సమస్యను గురించి ఆలోచించాను. అది పరిష్కారం కాని సమస్యకాదు. కాని ఎట్లా పరిష్కరించినా ఏవో చిక్కులు కొత్తవి రాక తప్పదు.

''నేనొక పరిష్కారమార్గం సూచిస్తాను. నీకిష్టమైతే దానిని వ్యవహార రీత్యా అమలుచేసుకోవచ్చు. మన ఇద్దరమూ భార్యాభర్తలుగా ఉందామని నేను సూచించబోతున్నాను

"అది చట్టరీత్యా సాధ్యంకాదు. చట్టరీత్యా మనం భార్యాభర్తలమవుదామని నేను సూచించటంలేదు. భార్యాభర్తల మధ్య ఇంకొకరకం బంధం ప్రేమ బంధం. మనం ఒకరినొకరు ప్రేమించాలనికూడా నేను సూచించటంలేదు.

''నిజం చెప్పాలంటే నాకు ప్రేమ అంటే పెద్దభయం. నా స్నేహితుడొకడు ప్రేమించి పెండ్లాడాడు. ప్రేమకు మంచువిచ్చినట్టు విచ్చిపోయే దురభ్యాసం ఉన్నది ఈ ప్రేమ ఎప్పుడు ఏ బలి కోరుతుందో ఎవరూ చెప్పలేరు. కొన్ని త్యాగాలుచేసి నా స్నేహితుడిలాగా ప్రేమను పడతిట్టేకన్న, దాన్ని నమ్ముకోకుండా వుండటమే నాకు మేలని తోస్తుంది.

''నాకు శాస్త్రోక్తమైన మతవివాహాలన్నా కూడా భయమే. అది మనుషుల స్వేచ్ఛను హరించటం అట్లాఉంచి ఇంకొక ప్రతిఫలం ఇవ్వదు.

''మొత్తంమీద నాకు ఏ రకం పెళ్ళి లోనూ నమ్మకంలేదని స్పష్టం చేశాను గద. అయితే నాకూ్కడా అందరిలాగే ఒక స్త్రీతో సుఖంగా ఉండాలనీ, ఆమెతో కష్టసుఖాలు పంచుకోవాలనీ, పిల్లలను కనాలనీ లేకపోలేదు. అయినా వాటికోసం రొచ్చులో దిగలేక ఇంత కాలంగా పెళ్ళిని వాయిదా వేస్తూ వచ్చాను.

"కాని నిన్ను గురించి ఆలోచిస్తుండగా ఒక మంచి పద్ధతి తోచింది-పెళ్ళి ఒక వ్యాపారబంధంగా ఎందుకు చేసుకోరాదు? ఈ వ్యాపారంలో ఇద్దరికీ సమానహక్కులు వున్నంతకాలము

ఒకరినొకరు గౌరవించుకోవటం జరుగుతుంది. ఒకరివల్ల ఒకరికి ఆర్థికంగా నష్టం కలగకుండా ముందే తగిన కట్టుదిట్టాలు చేసుకోవచ్చు !''

''అది ఎట్లా ?'' అన్నది సులోచన అడ్డొచ్చి.

''మన ఇద్దరమూ పెళ్ళాడేపక్షాన నేను నీకు నెలకింత ఇస్తానని ముందే రాసిఇస్తాను. పిల్లలు పుట్టినప్పుడల్లా వాళ్ళకు కొంతడబ్బు ప్రత్యేకంగా యిస్తాను.''

సులోచన నవ్వి, ''వెనక డబ్బు గలవాళ్ళు ఎవరినన్నా వుంచుకుంటే యిటువంటి ఏర్పాట్లే చేసుకునే వారేమో ?'' అన్నది.

ఆమాట కొంతవరకు నిజమే అనుకుంటాను. కాని ఒకరు ఒక మనిషిని వుంచుకోవటంలో కొంత వ్యామోహం వుండేది. దాన్ని ఆధారం చేసుకుని ఉంపుడుగత్తె తన విటుణ్ణి సాధ్యమైనంత శీఘ్రంగా దివాలా ఎత్తించేసేది.''

సులోచన కాస్త ఆలోచించి, ''ఈ వ్యామోహం సమస్య ఎప్పుడూ వుండనే వుంటుందేమో ! అసూయకూడాను ! బిజినెస్ పెళ్ళి చేసుకున్న జంటలో ఏ ఒకరికి పరాయిమనుషులపై వ్యామోహం పుట్టినా బిజినెస్ దివాలా ఎత్తేస్తుంది గద ! దానివెంట అసూయలూ, కక్షలూ కొట్లాటలూ... !'' అన్నది.

''అటువంటివి దాటగలిగిన సంస్కారం వున్నవాళ్లకే ఈ రకం పెళ్లి సాధ్యమవుతుందనుకుంటాను'' అన్నాడు జగన్నాధం.

అతనిజుట్టు అకస్మాత్తుగా సులోచన చేతిలో చిక్కినట్టయింది. ఆమె అతన్ని అతి నిశితమైన ప్రశ్నలు వెయ్యసాగింది. ''ప్రపంచంలో అందరూ ఈ బిజినెస్ పెళ్ళి చేసుకునే అవకాశం వుందా ? అందరూ అసూయనూ, ప్రేమనూ అధిగమించేదాకా ఇలాటి పెళ్ళిళ్ళు వాయిదా పడాలా ? అప్పుడున్న పెళ్ళిళ్ళు ఎంత ఘోరంగా పరిణమిస్తున్నాయో, ఈ బిజినెస్ పెళ్లిళ్లకూడా అంతఘోరంగాను పరిణమించే అవకాశాలున్నాయా, లేవా? ఈ పెళ్ళిళ్ళలో ఉన్న ఒక్క గొప్పదనము డబ్బు ఏర్పాట్లు చేసుకోవటంలోనే కదా వున్నది ? పెళ్లానికి నెలకు పది రూపాయలైనా ఇవ్వలేనివాడు ఈ వ్యాపారం ఎట్లా చేస్తాడు ? యివి అచ్చంగా ధనికులు మాత్రమే చేసుకునే పెళ్ళిళ్ళేనా ?''

ఈ ప్రశ్నలు కొరడాదెబ్బల్లాగా తగిలాయి జగన్నాధానికి. అతను రోషంతో, ''పెళ్ళానికి ఒక్కపూట తిండి పెట్టలేనివాడు పెళ్ళి ఎందుకు చేసుకోవాలి ? మొగుడు లక్షాధికారి అయివుండి కూడా తన పెళ్ళాం స్వేచ్ఛగా ఖర్చు చేసేటందుకు రూపాయి ఇవ్వని నిర్భాగ్యులున్నారు. వారి పెళ్ళిళ్ళు నవ్యంగావుంటే నేను చెప్పే పెళ్లి అంతకన్న వెయ్యిరెట్లు

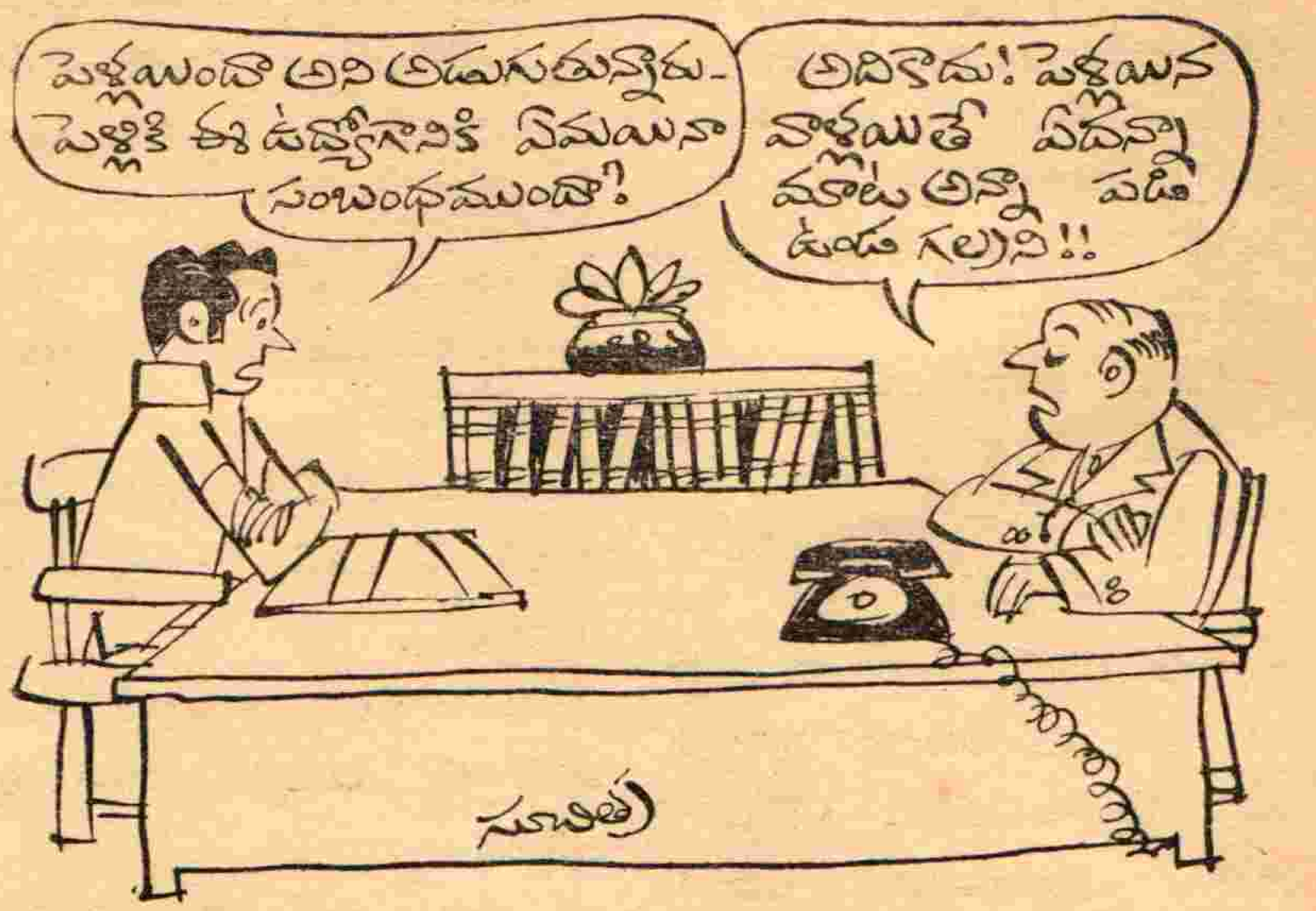

మంచిది కాదా? మొగుడూ పెళ్లాలు మతం పేరనో, ప్రేమపేరనో ఒకరి కొకరు దొరికిపోయి బతికున్నన్నాళ్ళు ఏడిచేకంటే అటువంటి భ్రమలకూ, కను విప్పులకూ అతీతంగా తమ సంబంధాలు ఏర్పాటుచేసుకోవటం మంచిది కదా? అన్నిటికన్న ముఖ్యం ఈ పెళ్ళి ఎప్పుడు ఎవరు రద్దు చేసుకోవాలన్నా ఎవరికీ బాధగాని, నష్టంగాని ఉండదే! విడాకుల కంటె వెయ్యిరెట్లు తేలిక! ఇది నాగరిక మైన వివాహం ఎందుకుకాదు?"అన్నాడు.

"మధ్యలో ప్రేమలూ, అసూయలు వస్తే ఏం చెయ్యాలో నాకు అర్థం కాలేదు.."

"మామూలు పెళ్ళిళ్ళకు ఈ ఇబ్బంది లేదా? ప్రేమలూ, అసూయలూ స్వయం కృతాపరాధాలుకావా?" అన్నాడు జగ న్నాథం.

ఇంతసేపూ యిదంతా లోకవ్యవ హారం అన్నట్టు మాటలాడుతున్న సులో చనకు ఇది తనకు సంబంధించిన వ్యవ హారమేనని అకస్మాత్తుగా జ్ఞాపకం వచ్చి కొద్దిగా దడ పుట్టింది.

ఇద్దరూ కాస్సేపు మౌనంగా ఉన్న తరవాత అతను, "ఏం, సులోచనా ఏమంటావు?" అన్నాడు.

"ఈ పెళ్ళికి నన్నే ఎందుకు ఏరు కున్నారు? అన్నది సులోచన నిబ్బరం గానే.

"దీనికి రెండు కారణాలున్నాయను కుంటాను. ఒకటి. యిటువంటి పెళ్ళి నీతో సాధ్యమైనట్టుగా మరొక పెళ్ళిగాని

పిల్లతో సాధ్యంకాదు. అటువంటి కన్య చట్టరీత్యావివాహం కోరుతుంది... అంటే, మనిద్దరమూ ఏ ఇతర కారణం చేతనైనా పెళ్ళాడదలిస్తే నేను చెప్పిన బిజినెస్ పెళ్ళి తప్ప మరొక పద్ధతి లేదు.''

''యితర కారణాలంటే ?''

"అది నా రెండో కారణం, నీ అసహాయస్థితి చూస్తే నా కెందుకో పట్టరాని ఆగ్రహం కలుగుతున్నది. నీకు ఇంత అన్యాయం జరిగిపోయింది, కాని ఎవరూ నీకు ఏమీ చెయ్యలేకుండా వున్నారు. ఈ సంగతి తలుచుకుంటే ఒక్కోసారి నాకు నిద్రకూడాపట్టదు" అన్నాడు జగన్నాథం.

చాలాసేపు సులోచన ఏమీ అనకపోవడం చూచి అతను "తొందరలేదు సులోచనా ! ఆలోచించు యిదుగో ఈ కాగితం నీదగ్గిర ఉంచుకో. యిందులో మన పెళ్ళికి నిబంధనలన్నీ రాసి సంతకం పెట్టాను. నీకు సమ్మతం కాకపోతే దాన్ని చించిపారెయ్యి, తాపీగా చదువుకుని ఏ విషయమూ సిస్టర్‌తో చెప్పు. లేకపోతే నాతోనే—" అన్నాడు.

అతనుచాచినచెయ్యి ఆమె కొంతసేపు చూడనేలేదు. కాగితం విప్పి చూసింది కాని ఆమెకళ్ళకు ఒక్క అక్షరం కనిపించలేదు.

"షేక్ హాండ్స్ !" అన్నాడతను,

సులోచన తన చెయ్యి యిచ్చింది. బిజినెస్ !

ఇద్దరూ కారుదగ్గిరికి నడిచివచ్చారు.

సులోచనన్నూ మాణిక్యాన్ని యింటి దగ్గిర దిగబెట్టి జగన్నాథం కారులో వెళ్ళాడు.

"యింటికి పోదువుగానిలే, మంచి ఘాటైన కాఫీ యిస్తాను. లోపలికిరా !" అన్నది మాణిక్యం.

యిద్దరూ లోపలికి వెళ్ళాక. "ఏమయింది మీ బిజినెస్ ?" అని అడిగిందామె.

సులోచన తన హాండ్‌బాగ్‌లోనుంచి జగన్నాథం యిచ్చిన కాగితం తీసి ఇచ్చింది.

మాణిక్యం దాన్ని పైకి చదివింది. ఆ పత్రంలో సులోచన అతని భాగస్వామినిగా వుండేటట్టూ, అందుకుగాను అతను ఆమెకు నెలనెలా రెండువందలు ఇచ్చేటట్టూ, ఆమెకు పిల్లలుకలిగితే ప్రతి బిడ్డకూ అయిదేనివేల భీమా ఏర్పాటు చేసేటట్టూ రాసి వున్నది.

అంతా చదివాక ఇద్దరూ ఒకరికేసి ఒకరు ఆశ్చర్యంగా చూసుకున్నారు.

"ఫూల్ ! నీమీద చాలా ప్రేమ వుండివుండాలి !" అన్నది మాణిక్యం.

"అదెట్లా ?" అన్నది సులోచన.

"నీ మీద అభిమానమో, ప్రేమో లేకపోతే నీ ఆర్థిక హక్కులను ఇంతగా పాటించడు. అది రూలే !" అన్నది మాణిక్యం.

ఆ క్షణంలో సులోచనలో నిజమైన

యువ

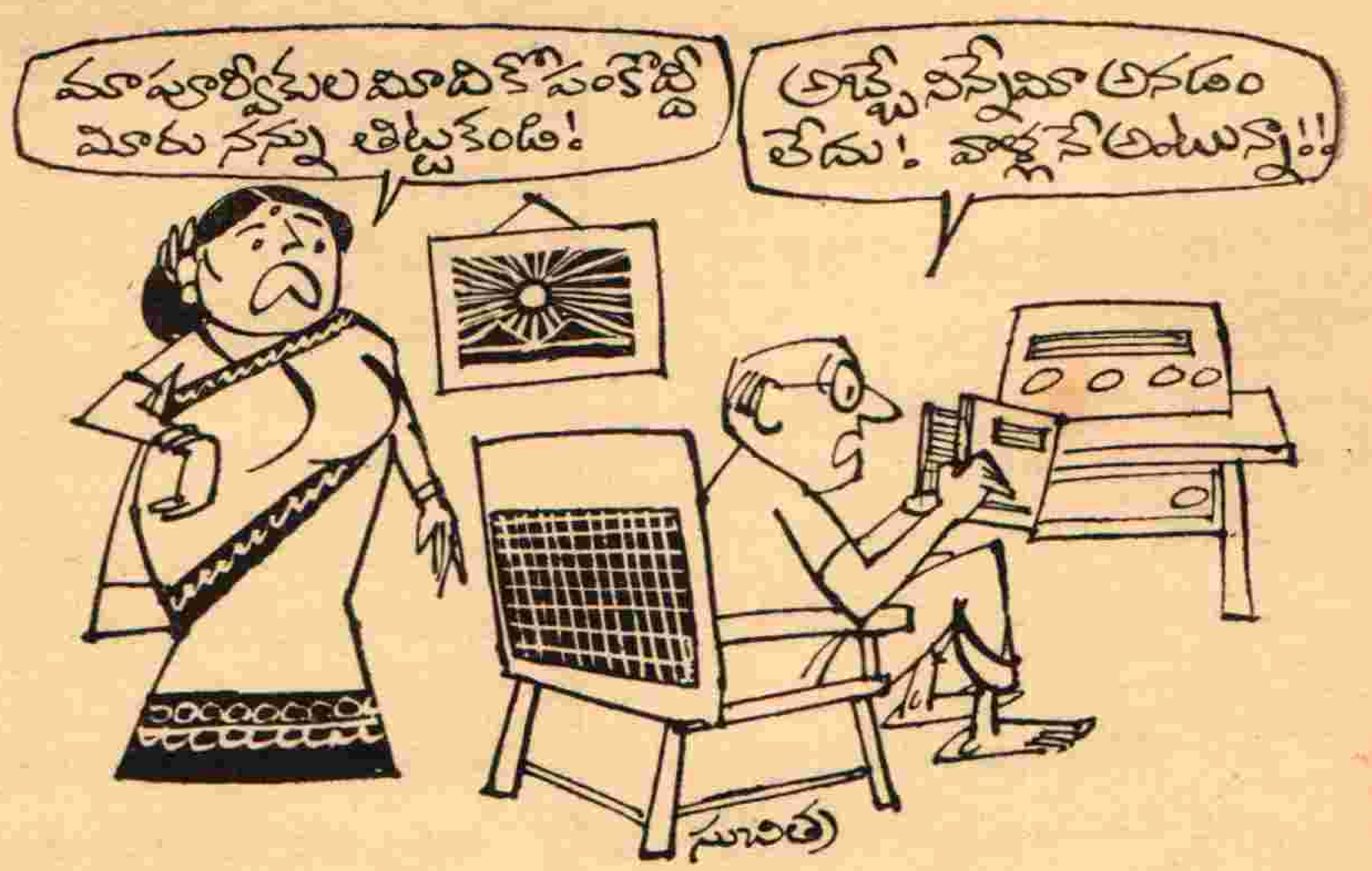

దడ ఆరంభమయింది. ఆమె కాఫీకోసం కూడా ఆగకుండా బయలుదేరి యింటికి వచ్చిపడింది.

జగన్నాథం చెప్పిన మిగతా విషయాలన్నీ ఎగిరిపోయాయి. అసలు సంగతేమంటే అతను ప్రేమిస్తున్నాడు. తనతో వ్యభిచార జీవితం గడపమంటున్నాడు !

పరువైన ఆడది అటువంటిపని ఎట్లా చేస్తుంది !

అసంభవం ! అసంభవం ! యిక తను వాళ్ళింటికి వెళ్ళలేదు; అతని మొహం చూడలేదు !...

* * *

"రమణారావుగారూ"

రమణారావు వచ్చిన మనిషిని గుర్తుపట్టలేదు. ఆయనే తానుఫలానా అనీ, ఫలానా పనిమీద వచ్చాననీ చెప్పుకున్నాడు.

సులోచన మామగారు రాయబారిని పంపాడు. తనభర్త అయిన వెంకటరత్నం తిరిగి పెళ్ళాడితే తనకు సమ్మతమేనని సులోచన పత్రంరాసి, దానిపైన రమణారావూ, భార్యా సాక్షి సంతకాలు చేస్తే అయిదు వేలిస్తారట ! ఒకప్పుడు మనోవర్తి ఇవ్వకుండా ఉండటానికిగాను అన్నిరకాల అభాండాలూ వేసిన మనుషులే !

"పైకం వెంటపట్టుకొచ్చాను. మళ్లీ అలా పనిచూసుకుని తొమ్మిదీ ఆ చాయలవస్తాను. ఎందుకొచ్చిన పేచీ, వాళ్ళకా కాగితం రాసి పారెయ్యండి. అమ్మాయి బ్రతుకెట్లాగూ పాడు కానే అయింది" అన్నాడు దూత.

ఆయన వెళ్ళిపోయాక రమణారావు సుముఖతగా ఆడబ్బు తీసుకొని కాగితం రాసివ్వటమే మేలని అన్నాడు.

"ఏదో పెద్ద కట్నంతో సంబంధం

వచ్చి వుంటుంది. పదివేలు కక్కమన్నా కక్కుతారేమో !" అన్నది రమణారావు భార్య ఆశగా.

"ఊరికే రాసిమ్మన్నా రాసిస్తాను." అన్నది సులోచన.

"నీకు పుణ్యం వుంటుంది ! ఆ మాట ఆ మనిషి ఎదట అనకు !'' అన్నాడు రమణారావు.

సులోచనకు నాటకం చూస్తున్నట్టుగా వున్నది.

దూత తొమ్మిది దాటగానే వచ్చాడు. అతగాడికి వేరేపని వున్నమాట అబద్ధమై వుంటుంది. అయిదువేల ఎకర జీర్ణం కావటానికి ప్రైమిచ్చాడు అంతే !

"అయిదువేలు మరీ తక్కువండీ ! ఈరోజులలో ఎకరం పొలంకూడారాదు. మనోవర్తికింద ఇచ్చినా అయిదు వేలకు మొత్తం కానప్పుడు పత్రం రాసివ్వాలంటే—''అని రమణారావు నసిగాడు.

"అయ్యా, ఇట్లా లిటిగేషను పెట్టి ఏమీ లాభం ఉండదు. అవతల ఆయన ఉద్దండుడు. కోడలు రంకుపోయినదని కూడా సాక్ష్యం తీసుకురాగలడు. తెగతెంపులే అనుకొని దీనికి ఒప్పుకోండీ ! మీమంచికోరే చెబుతున్నాను!'' అన్నాడు దూత.

''అధమం ఏడున్నర వేలైనా వుంటే—"

బేరం సాగింది. అరగంట అయాక దూత మహాత్యాగం చేస్తున్నవాడల్లె "అయ్యా, నా పూచిమీద ఇంకొక్క వెయ్యి తీసుకొని ఆ కాగితం రాయించి నా మొహాన పడెయ్యండి !" తెగేదాకా లాగటం మీకూ భావ్యంకాదు నాకూ భావ్యంకాదు. ఆ చేత్తోనే ఆ డబ్బు కూడా రశీదిప్పించండి !" అన్నాడు.

డబ్బూ పత్రాలూ చేతులు మారాయి

"డబ్బు ఏం చేస్తావ్ !" అన్నాడు రమణారావు.

"నీ ఎకౌంటులో వేసివుంచు !" అని సులోచన ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచింది.

ఆ సాయంకాలమే ఆమె జగన్నాథాన్ని వెతుక్కుంటూ వెళ్ళింది. మాణిక్యాన్ని కాఫీ తెమ్మని పంపి ఆమె జగన్నాథంతో "మీరానాడు అడిగినప్రశ్నకు సమాధానం తేల్చుకున్నాను !'' అన్నది.

"ఏమిటది !'' అన్నాడు జగన్నాథం ఉద్రేకం అణుచుకోలేకుండా.

సులోచన తన హాండ్‌బాగ్‌లో నుంచి అతను రాసి ఇచ్చిన కాగితం తీసి అతనికి చూపించి, చించి ముక్కలు చేసింది.

జగన్నాథం ఇంత మొహంచేసుకుని, "హ్వాటే పిటీ !" అన్నాడు.

"పిటి ఏం ? నేను ఒప్పుకుంటున్నాను !" అన్నది సులోచన.

ఒక్క గంతులో జగన్నాథం ఆమెను చేరి గట్టిగా వాటేసుకుని, ''ఫూల్ ! ఫూల్ !'' అన్నాడు.

కాస్సేపటికి మాణిక్యం కాఫీ కప్పులతో వచ్చేసరికి సులోచనా, జగన్నాథమూ డర్బీ స్వీప్ గెలుచుకున్నవాళ్ళ మొహాలు పెట్టుకొని కూచునిఉన్నారు...